

## KULTURUDVALGET

### REJSERAPPORT

#### STUDIEREJSE TIL FRANKRIG, PARIS OG LILLE

FOLKETINGET



**Tid:** 17. -21. juni 2013  
**Sted:** Frankrig, Paris og Lille-regionen  
**Deltagere:** Flemming Møller Mortensen, formand (S), Michael Aastrup Jensen (V), Mogens Jensen, (S), Alex Ahrendtsen (DF), Morten Marinus (DF, Simon Emil Ammitzbøll (LA), Troels Ravn (S) og Holger K. Nielsen (SF).  
**Ledsaget af:** Anne Mette Risager og Gitte Ravn Jensen, Udvalgssekretariatet, Bente Kristensen og Jesper Hermansen, Kulturministeriet.

#### 1. Formål

Formålet med besøget var at få indsigt i fransk kulturpolitik herunder, aktuelle fokusområder/problemstillinger, organisering mellem nationalt, regionalt og lokalt niveau samt finansieringen af kulturen - det franske kunststøttesystem. Desuden var formålet - især i Lille-regionen - at få et indblik i initiativer til at fremme kultur i landdistrikterne, og hvordan kulturen kan medvirke til at drive udviklingen frem i en gammel industriregion.

Programmet er vedlagt som bilag.

#### Væsentligste punkter fra besøget

Historisk set har den franske stat altid spillet en stærk rolle i landets kulturpolitik. De Gaulle oprettede i 1959 det første kulturministerium, og Malraux bliver den første kulturminister, der havde som vision at demokratisere den franske kulturarv. Praksis er dog – også i dag – at det kan være svært at nå ud til hele folket.

Organisatorisk bliver der skabt en række statslige styrelser, de enkelte sektorer fik kulturstøtte, men samtidig blev der skabt et afgiftssystem f.eks. pr. teaterbillet eller biografbillet, som sektorerne returnerer til en statslig pulje, der geninvesteres i sektoren.

Med Mitterand i 1981 skete der et paradigmeskift. Kulturbudgettet blev fordoblet, og kulturministeren Jack Lang satte gang i store kulturprojekter. Kulturen blev mindre elitær, og mere efterspørgselsorienteret og decentraliseret. Det resulterede bl.a. i oprettelsen af FRAC – et partnerskab med regionerne for at skabe regionale samtidskunstmuseer (23 museer bliver oprettet i perioden).

Den aktuelle situation er, at også kulturbudgettet i Frankrig er udsat for besparelser. Budgettet for 2013 er på 7,4 mia. euro – hvilket er 2,37 pct. mindre end i 2012. Det skal spares 7,5 pct. inden for de næste tre år på kulturen. Det har udløst en vis debat i Frankrig, da det er første gang kulturbudgettet beskæres, og fordi Hollande i valgkampen havde lovet at friholde kulturområdet for besparelser. Konsekvenserne er bl.a., at en række tidligere planlagte kulturprojekter er lagt i mølposen.

Det er dog områder, hvor niveauet fastholdes f.eks. vedligeholdelse af historiske monumenter, regional støtte til teater og kunstudstillinger, forbedring af studieforholdene på de kunstneriske uddannelser og børn og unges adgang til kunst og kultur. Endvidere tilføres litteratur- og filmområdet flere midler.

## **Møder**

### Møde på Louvre

Museet er verdens største museum med 10 mio. besøgende om året – heraf ca. 2/3 fra udlandet, dog er der ved særudstillinger ca. 70 pct. fransk publikum. Budgettet er på ca. 200 mio. euro, hvoraf ½ er egne indtægter. For 10 år siden havde museet kun statslige midler, men det har ændret sig, og sponsorer er inde i billedet. Det er ca. 2000 ansatte på museet, som er opdelt i otte afdelinger. Louvre har en særlig rolle i det franske museumsvesen generelt og i forhold til de øvrige museer.

Museet har fokus på særlige grupper blandt andet børn fra ressourcetsvage hjem, hvor museet har oprettet såkaldte "Louvre-klasser" og indsatte i fængslerne. Desuden har museet også fokus på dem, der ikke besøger museet.

### Møde i Kulturministeriet

Frankrig anser det for vigtigt at beskytte den nationale kulturarv og have en stærk kulturpolitik også i handelssammenhænge (se bilag). De opfattes af andre af og til som protektionisme. Ministeriet understregede, at det franske synspunkt ikke er "det ene mod det andet" (USA mod Europa/Frankrig), men spørgsmålet om at finde den rette balance og bevare mangfoldigheden i kulturen.

Senest har Frankrig i forbindelse med forhandlingerne om en ny handels- og investeringsaftale mellem USA og EU kæmpet for at få undtaget de audiovisuelle tjenester ud fra den betragtning, at disse produkter ikke kan sidestilles med almindelige varer.

Aktuelt er der udarbejdet den såkaldte Lescure-rapport, som gennemgår hele det kulturelle og audiovisuelle område med henblik på at bevare den kulturelle undtagelse i en digitaliseret verden (se bilag). Rapporten kommer med en lang række forslag til, hvordan den franske kulturindustri kan beskyttes f.eks. forslag om gebyr på mobiltelefoner, tablets m.v. som kompensation for faldende kopifgifter på cd'er.

### Møde med Syndicat des Producteurs Indépendants (SPI)

Den franske filmindustri og -tradition er meget stærk i Frankrig og har høj prioritet. Støttesystemet er indrettet sådan, at der på hver biografbillet er en afgift, som går tilbage i en fælles filmfond, der herefter fordeles til ny fransk

filmproduktion. Filmfonden har ca. 700 mio. euro pr. år. Derudover kan private investorer få skattefradrag ved at investere i filmproduktion.

Med den digitale udvikling er fulgt nye afgifter på tv, video, dvd og nu også internettet. Der er stor opbakning bag systemet, som ikke er politisk afhængigt, men svinger med interessen for at se film.

Frankrig har en stor udfordring i forhold til at finde et system, hvor internetudbyderne leverer en del af deres afkast, som kan reinvesteres i filmindustrien – især når det er tale om de globale spillere så som YouTube, Google m.v. – ikke mindst fordi, der hvor de virkelig tjener deres penge er på handel med personlig datainformation.

Konkret blev nævnt en problemstilling, som også kan blive et problem for Danmark. Hvis den franske filmfond finansierer en film med 50 pct., så skal 80 pct. af dette beløb bruges i Frankrig. Det mener EU-kommissionen er for meget.

#### Møde med kulturudvalgsformanden

På mødet blev den netop indgåede EU frihandelsaftale nævnt, hvor det var lykkedes af få undtaget det audiovisuelle område.

Aktuelt er det en udfordring at Apple, Google, Amazon, Netflix og YouTube ikke betaler skat i Frankrig, og dermed ikke giver noget tilbage til ny indholdsproduktion, som er kernen i det franske kulturstøttesystem. Udvalgsformanden Patrice Bloche betonedede, at den digitale revolution er et faktum, som kræver tilpasning, men at det er en udfordring som må imødegås på europæisk plan.

#### Møde med Centre National Livre (CNL)

Styrelsen blev oprettet i 1946, som en offentlig institution, der beskæftiger sig med litteratur- og bogpolitik. CNL blev oprindeligt skabt med det formål at hjælpe forfattere med copyright. Sidenhen har det udviklet sig til også at værne om forfatterne, bogen, bibliotekerne osv. og har fået egne ressourcer. Det årlige budget er på ca. 40 mio. euro, hvoraf ca. 30-35 mio. kr. hidrører fra beskatning af kopi- og faxmaskiner og resten fra forlagene.

I 1970'erne var der stor krise i bogbranchen, som resulterede i, at der blev indført faste bogpriser, hvor forlagene fastsætter priserne. Det skabte stor modstand, men det lykkedes kulturminister Lang at få samlet industrien, så den stod sammen. Hans udgangspunkt var, at bogen ikke er en brugsgenstand med en civilisationsgenstand. Som følge heraf udgør bogmomsen 5 pct. i Frankrig på linje med brød og andre livsnødvendige fornødenheder.

Litteraturen udgør den største kulturindustri i Frankrig – helt op til 50 pct. af den samlede kulturindustri. Der er derfor stor politisk konsensus om at forsvare litteraturindustrien.

Branchen har det godt, men som andre brancher er der udfordringer i forhold til digitale platforme og produktion. Problemstillingerne er den samme i andre lande, og der er ikke bestemte løsninger (faste eller frie priser), som er de eneste, der virker. Ethvert land må finde egnede løsninger til at beskytte sit nationale bogmarked i forhold til det globale marked.

Der har i Frankrig været en stor strid mellem boghandlerne og bibliotekerne, hvor CNL har spillet rollen som forsoner. Der er nu indført en ordning, hvor et statsligt organ indsamler penge fra bibliotekerne, og distribuerer det ud til forlagene som kompensation.

#### Lille-regionen

Regionen var tidligere et stort industriområde især for tekstil- og mineindustri. Imidlertid oplevede regionen en kæmpe krise i 70'erne og 80'erne, hvor produktionen flyttede og efterlod regionen med arbejdsløshed og store sociale problemer.

Som en ny begyndelse blev det besluttet at arbejde for, at Lille skulle blive europæisk kulturhovedstad i 2004, hvilket lykkedes. Det blev startskuddet på at sætte byen på landkortet og gav en ny mental indstilling til området – og noget borgerne også kunne være stolte af.

Det blev investeret massivt, og kulturbudgettet steg med 30 pct. I 2004 kom der 17 pct. fra den private sektor, som var skeptiske i starten, men det er nu steget til 40 pct. Budgettet for Lille204 var på ca. 73 mio. euro. Der kom 9 mio. besøgende, og i perioden 2004-2008 steg turismen med ca. 30 pct. og antallet af arbejdspladser med 15 pct.

Den nuværende borgmester Martine Aubry er en varm fortaler for at bruge kulturpolitikken som et aktivt instrument til fremme af økonomisk vækst og social udvikling.

Udvalget besøgte blandt andet et kultur- og udstillingshus, som er en ombygget banegård. Det er et eksempel på en del af et større byudviklingsprojekt på et offentligt område i centrum af byen, hvor kommunen er i gang med at udbygge det omkringliggende område, dels for at tiltrække kreative industrier og bygge almindelige boliger.

Ligeledes besøgte udvalget en ombygget hørfabrik, der også fungerer som et kulturhus med gratis adgang, hvor foreninger o.lign. kan komme og lave mange forskellige aktiviteter så som koncerter, udstillinger, børneaktiviteter osv.

14 pct. af kommunens budget går til kulturområdet, hvilket ligger på et middel niveau i forhold til samtlige kommuners niveau.

Man satser meget stærkt på børn og unge og ser her skolerne som nøglespillere. Det er udviklet programmer for musik, læsning, kulturarv osv., og "kommunen" kommer ud på grundskolerne som en slags huskunstnerordning, hvor en kunstner underviser sammen med læreren. Ordningen er finansieret via staten.

Udover aktiviteterne i forbindelse med selve Lille2004 har hele regionen oplevet en udvikling, hvor blandt andet kulturen har været en dynamo. Således findes der 45 museer i regionen fra mindre lokale museer til Lens-afdelingen af Louvre, som åbnede i december 2012. Museet Palais des Beaux-arts i Lille er Frankrigs næststørste museum. Regionen er næstefter Paris det område i Frankrig med flest museer og kulturelle institutioner.

## **Bilag**

Følgende bilag er vedlagt:

- Program
- Notat om fransk kulturpolitik – helt kort
- Mini key figures 2013 – culture statistics
- Note om Lescure-rapporten
- Note om supplerende dagpenge/arbejdsløshedsunderstøttelse for ansatte i kulturbranchen.
- Note om L'exception culturelle
- Udkast til Communication from the Commission – On state aid for films and other audiovisual works.